

BUDA-PESTA

1 Juniu st. v.
13 Juniu st. n.

Va esi duminică.

Redact.: strad'a Havas nr.1.

Nr. 22.

Anulu XI.
1875.

Pretiu lu pe unu anu 10 fl.
Pentru Romani'a 2 galbeni.

T i l d a.

e la Stabulu prin lumina
Straluciá pe-unu verde malu,
Langa undele marine,
In splendóre unu seraiu.

Si departe 'n nóptea lina
Trece 'n valulu murmurosu
O luntritia ce o mēna
Vislieriulu amorusu.

„Lasa caicu 'n linu pe mare,
Timpulu e de desmerdări,
Sè golimu cu-o sarutare
Cup'a dulce de placeri!“

Canta-o tinera fecióra
Gratiosu pe-unu mandolinu,
Si cositi'a-i beleióra
Se jocá pe-austru linu.

Caiculu leganatu pe mare,
Ca junéti'a 'n desmerdări —
Ei golescu cu-o sarutare
Cup'a dulce de placeri.

Dar o umbra pare lina
De la malulu inforitu,
Si la radi'a cea serina
Trece 'n valulu poleitu.

— Ah, amante, colo 'n unde,
De la tiermulu celu belaiu,
Vedi cum pléca si patrunde
Caiculu pasiei din seraiu?!

Pasi'a-i june si pandesce
Copilitiele din malu,
Si cu sclavii le rapesce
Si le duce in seraiu.

Mēna, mēna, scumpe mire
Caiculu vine repedioru!“
— Tilda, scumpa fericire,
Pentru tine voiu sè moriu!“

II.

In seraiu intre hadine
Siede pasi'a 'n desmerdări,
Dalbe dīne prin lumina
Sboru in dantiuri de placeri.

Tild'a, nóu'a favorita,
Le privesce meditandu,

Cu cositi'a-i aurita
Fati'a pasiei-acoperindu.

Dar o arfa de pe mare
Se resbate prin seraiu,
Tilda cauta cu mirare
Preste valulu celu belaiu.

Nóptea-i lina, 'ncantatória,
Universulu e tacutu;
Ér pe und'a lucitória
Trece versulu cunoscutu:

„Lasa caiculu linu pe mare,
Timpulu e de desmerdări;
Sè golimu cu-o sarutare
Cup'a dulce de placeri!“

— „Ah e elu!“ — Si 'ntr'o clipire
Tilda cade la pamentu.
Pasi'a-arunca o privire
Preste mare murmurandu . . .

III.

La a lunei dalbe diare
Cóle nóptea tardioru
Trece lina preste mare
O cantare de amoru:

„Lasa caiculu linu pe mare,
Timpulu e de desmerdări,
Sè golimu cu-o sarutare
Cup'a dulce de placeri!“

Si pe maluri in florite
Ese Tilda 'nctisioru,
Si pe undele 'ncretite
Se 'ntalnesce doru cu doru . . .

Si se perdu departe 'n mare,
Lunecandu scapati pe valu — —
Ea mesura cu-o cautare
Departarea de la malu.

Rumpe-ti larv'a, badisióre,
Sè-ti vedu ochii, scumpulu meu,
Nu ne vede 'n lumea mare
Numai singuru Dumnedieu!“

Vislieriulu repediesce
Caicu 'n valulu spumatoriu;
Tace mutu si nu graesce,
Tilda simte unu floru . . .

— Favorita gratiósă,
Éta larv'a-am aruncatu! —

Si prin nóptea luminósa
Trece-unu tîpetu desperatu . . .

— Celu ce te-acceptá pe mare
Dórme 'n sinulu undeloru;
Ce cumplita insielare,
E mandatu ca sè te-omoru! . . .

*

Stelele suridietórie
Lun'a 'n ceriuri galbiniá,
Ér prin nóptea 'ncantatória
Unu sclavu singuru se 'ntorcea . . .“

V. R. Buticescu.

Jorgu de la Sadagura.

— Comedia in trei acte. —

(Urmare.)

Kiulafoglu (zimbundu) Saruta, *matia mu*, (ochii mei,) saruta. (*Zoitia* voiesce sè-lu sarute; *Kiulafoglu* o opresce.) Ba nu, sirata tie esti; vrei sè-mi dai o sarutare, s'apoi se dici iades? . . . (ridiendu) *Acus* sirata! cum vré se me insele ca se castize *to sali* . . . *Ma* si eu *palicaris*. (greco prostu) . . . nu me prindo asa lesne.

Zoitia. Hahaha! . . . da fricosu mai esti!

Kiulafoglu. *Ego* sinto comisos Agamemnon *Kiulafoglu*, si am capo nu *Kefali* (capu) . . . tie dicu eu? . . . nu bostani . . . A! vrei mata numai dechitu se porti salo de ispravnicesa? *ma* cu asta felu de *tesmecherii* (siarlatanii) nu me prindi pe mine . . . Vedi . . . *Zoi mu*, sint necontentitu cu ghindulu totu la iadesu, si pentru ca se nu-lu uitu, am hoterito se dicu stiu! de diminétia *cos tin sér'a* . . . *Paradigmatos harin* (de exemplu); chindu mi adutie fitiorulu dul-tietu, eu dicu stiu! . . . chindu me 'ntréba tineva de sint senatosu, dicu stiu! . . . de-mi ditie tineva *Arhon* comise, femeia dtale . . . stiu, frático, si ér stiu!

Zoitia (in parte) Bine, bine.

Kiulafoglu. *Ma* se lasemu *iadesu* la o parte . . . Én spune-mi, *psihi mu*, a platito chiria odáiloru *monsu de Rosmarinopolos*?

Zoitia Ba inca nu.

Kiulafoglu. Tie felu nu? . . . *omos* vadeo'a a trecut'o de multu, *fosmu* (lumin'a mea,) si eu am trebuinti'a acum de parale, pentru oa se me facu ispravnicosu mai degraba.

Zoitia. Lasa, frate, cà ti-a platí; mai inga due-lu pucintelu!

Kiulafoglu. Pentru *hatiro mataluti* tie n'asu fatie? . . . daca vrei, zocu, *to piperi*. (Intra unu sluga cu unu revasiu.)

Slug'a. Éca unu revasiu pentru dta, cucóne Agamemnule.

Zoitia. (luandu revasiulu.) De unde sè fia óre? . . . na, draga, deschide-lu.

Kiulafoglu. (intindiendu man'a si tragênd'o iute inapoi.) stiu . . . A! sirat'a! ér ai vruto se me prindi! *ma* ti-am spus che sint *palicaris* . . . (ia revasiulu ridiendu) se videmu tine-m' scrie (eitesce:)

„Cu fratiésca dragoste me inchinu dtale *arhon* Agamemnon!“

„Mai antâiu nu lipsescu a cercetá despre intregimea fericirii sanetátii Dtale, cà aflandu cà esti dupa cum dorescu, nu pucinu se se bucure sufletulu meu; alu doile vei sci, cà din mil'a cerescului imperatu, si eu sînt sanetosu; alu treile te insciintiezu, cà vinu la Iasi, ca se cautu pe nepotulu meu Jorgu, care mi-a scrisu cà s'a pocaitu pentru cele trecute. Deci in puterea prietesiugului nostru, am gân-du sè tragu la dta in gazda, remâindu alu dtale

„pré plecata si supusa sluga

Enahi Damianu, pitaru“

Zoitia. Pitaru Enaki Damianu? . . . cine-i draga?

Kiulafoglu. Unu prietinosu vechiu a meu, cu care am fuzito peste Pruto, in vremea Turtiloru.

Zoitia. Ce felu? ai fugitu? Par cà mi-ai spusu cà te-ai batutu cu dinsii la Sculeni? . . .

Kiulafoglu. *Malista psihi mu*, (Dar sufletulu meu,) m'am batut'o, *ma* de departe . . . Eu sidemu petielalaltu mal a Prutului chind a sositu urdiea (gramad'a de ómeni) turcésca si recniam „*Elate kakohrononaki diavoli* (veniti deavoliloru) . . . *Ela* incótie, dac'a ve dá inim'a, se ve aretu eu . . .“ *Ma* niti unu n'a intreznit'o se tréca Pruto, che pe toti i faceam Kes (i taiám.)

Zoitia. (ridiendu) Audi voiniculu?

Kiulafoglu. *Ma* cum socoti?

Zoitia. Stiu cà esti din cei care intra'n doi ca'n doi-spre-diece si nu-i potu scóte nici dóuedieci si patru.

Kiulafoglu. Én lasa sag'a; *ke* se gatim mai bine conacu penru pitaris Enachi.

Zoitia. Odai'a-i gata, nu te'ngrigí.

Kiulafoglu. Unu lucru numai nu intielego in ravasiulu istu . . . dice che vine sè caute unu nepoto a dimisale tie s'a pocaitu . . . tie nepotu?

Zoitia. Las' cà te-i talmací cu pitarulu Enachi.

Kiulafoglu. A! *natos ke* (éta si) *monsu de Rosmarinopulos!*

SCEN'A VII.

Kiulafoglu, Zoitia, Jorgu.

Jorgu. *Bonjur* cucóna Zoitia; *bonjur* cucóne Agamemnon; de multu nu am avutu norocire sè ve vedu.

Kiulafoglu. *Kalimera sas* (buna deminétia) *monsu de Rosmarinovici.*

Jorgu. Mi-pare curiosu sè ne intelnimu asiá de raru, mai alesu cà siedemu totu intr'o casa.

Kiulafoglu. *Neski*; ma tie fatie cocón'a dtale? sanetósa-i? . . .

Jorgu (in parte.) Duce-s'ar pe pustfi! (tare) Ii cam zaifa, draguti'a!

Zoitia. Zaifa? . . . ce are?

Jorgu. A ragusttu.

Kiulafoglu. A! *poli me kakofeni!* (multu me supera) . . . Par cà esti gata se esi? . . . unde te duci?

Jorgu. Me ducu se iau o lojia pe de séra la teatrulu nationalu.

Kiulafoglu. Ha, ha, ha . . . la teatru moldovenesco! . . . Nu-ti e mil'a se dai parale de zeaba, ca sè vedi niste baeti care nu stiu nici se vorbésca macar . . . si se asculti niste piese ca vai de ele?

Jorgu. Déc' aru judecá toti ca dta, domnule, apoi teatrulu nationalu nu s'ar puté intemeiá nici odata in tiéra; dar, slava Domnului! sînt persóne care sciu sè pretiuiesca greutátile unei scene incepatórie cá a nóstra; care nu se rusinéza de a merge sè véda piese nationale, si care in sfirsítu iertandu gresielele actoriloru, i incuragéza si le dà ajutoriulu cuviinciosu . . . Acele persone sînt vrednice de tóta laud'a, si teatrulu nationalu le va fi totu-deuna recunoscatoriu.

Kiulafoglu. Stiu che eu nu amu curazi ca sè mergo se casco patru tiasuri pentru hatirulu patriotismului.

Jorgu. Cátu pentru dta, domnule, teatrulu nationalu te lasa'n pace sè faci ce ti-a placé; cu asta conditie inse, ca si dta sè-i dai pace ca sè-si urmeze carier'a, cum póte, si sè nu-lu critici cu ochii inchisi.

Zoitia (trecêndu intre amendoi.) Lasati, ve rogu, vorb'a teatrului, ca ér o sè incepeti a ve sfadí.

Kiulafoglu Bine diti *psihi mu. Lipon, monsu Rosmarinovici*, ma inchino cu plecatiune . . .

ma ducu eu se ma imbraco. *Ela* vino *Zoitia mu* (ese prin stang'a.)

(*Jorgu* se face cà ese pe usi'a din fundu; si candu vede cà *Kiulafoglu* a estu, se întorce iute pe scena si opresce pe *Zoitia*.)

SCEN'A VIII.

Jorgu, Zoitia.

Jorgu. Slava Domnului! cà me gasescu in sfêrsitu singuru cu dta, cucóna *Zoitia* . . .

Zoitia (voindu sè esa, in parte.) De graba ti-a fi? . . .

Jorgu. Nu fugi, angerasiule! . . . nu me lipsi de fericirea ce simtu a te vedé, si a-ti spune câtu te iubescu.

Zoitia. Domnule . . .

Jorgu. Ah! . . . candu ai sci câte patimescu in sufletulu meu din ciasulu cum te-am zaritu! Di si nópte te visezu cu ochii deschisi, si nu potu nici sè manancu, nici sè beu, nici sè tragu ciubucu.

Zoitia. Vai de mine! . . . vorbesce mai incetu, cà te aude barbatu-meu.

Jorgu. Te iubescu mai pe susu decátu cum iubescce unu judecatoriu aurulu! . . . Pune-ti dar in gêndu, câtu te iubescu! . . .

Zoitia. Adeveratu graiesci? . . .

Jorgu. Sè n'am parte de barbatu-teu, déca ti-spunu mintiuni . . . *Zoitio* . . . *Zoitio!*

Kiulafoglu (strigêndu din culise.) *Zoitia* . . . *Zoitia.*

Zoitia (lui *Jorgu*.) Fugi cà vine.

Jorgu (voindu sè fuga.) M'am dusu.

Zoitia (in parte.) Mi-vine o idea. (lui *Jorgu* oprindu-lu.) Nu pe acolo.

Jorgu. Da pe unde?

Zoitia. Ascunde-te aici in ciasornicu, pan' ce-oiu departá pe barbatu-meu.

Jorgu. Cum dracu? in ciasornicu?

Zoitia. Déca me iubesci!

Jorgu. Te iubescu; dar ce are de a face dragostea mea cu ciasorniculu?

Kiulafoglu (asemene.) *Zoitia* . . . *Zoitia.*

Zoitia. Intra de graba cà ti-oiu talmaci eu mai pe urma . . .

Jorgu. Da nu se póte, soro . . .

Zoitia. Ti-i frica, póte? . . .

Jorgu. Frica? . . . ha, ha, ha! Nu cunosci pe *Jorgu*.

Zoitia. Ei; apoi ce te mai opresce?

Jorgu. Di d'antáiu, cà me iubesci, si-apoi intru si in tartaru.

Zoitia (deschidiendu orniculu.) Te iubescu.

Jorgu. Inca odata . . . (intra in ornicu.)

Zoitia. Te iubescu (in parte.) Am câscigatu remasiagulu.

(*Agamemnon* intra si vede pe *Zoitia* inchidiendu usi'a ornicului.)

SCEN'A IX.

Kiulafoglu, Zoitia.

Kiulafoglu. *Zoitia*, te strigo de unu tiaso . . . *ma* tie fatiai la tiasornico?

Zoitia. Nu faceam nimica.

Kiulafoglu (in parte.) S'a tulburato . . . (tare) Cu tine erai aitie?

Zoitia. Cu nimene.

Kiulafoglu (in parte.) Negresitu, a ascunso pe tineva *is to* tiasornico . . . *meta.* (tare.) *Zoitia!* . . . *Zoitia, kitakse* (poftimu) dreptu la ochi a mele. (*Zoitia* cobóra ochii.)

Kiulafoglu (Maniandu se.) *Pes mu* (spunemi) drepto, tine-i in *orologhion*?

Zoitia. Da cine vrei sè fia? . . . nu-i nime.

Kiulafoglu. Nime? sirata ce esti! . . . vrei si tu se me fati de mascara. Nu audi che a statuto tiasornico? (*Jorgu* imitéza cu limb'a bateria ornicului.)

Zoitia. Ce felu? s'a opritu? n'audi cà merge?

Kiulafoglu. Merze? . . . *ma* de tie merze asa iute?

Zoitia. Se vede, cà ti-tiue urechile.

Kiulafoglu. Ean asculta . . . Acum merze intietu. (*Jorgu* imitéza iute.) *Zoitia, Zoitia*, ai ascunso pe tineva acolo . . . Unde-i chiei'a?

Zoitia. Nu-i la mine.

Kiulafoglu (maniosu.) Dá-mi chiei'a, che m'am aprinso ca unu zaratico.

Zoitia (dându-i chei'a.) Déca nu me credi, poftimu chei'a . . . deschide si vedi . . . (*Kiulafoglu* iea chei'a.) *Jadesiu!* am câscigatu remasiagulu.

Kiulafoglu (scapandu chei'a jos) *karnaksi!* mai insalato! (se bate cu pumnii peste copu.) Na, na bostani fara *kefali!* se perdo eu remasagu! eu care mi sinto *palicaris!* Ah, *Zoitia mu!* tiiertatiune in zenunchi, pentru che am prepuso nevinovati'a ta, sirata tie esti!

Zoitia. Mai bine hai sè-mi cumperi sialulu.

Kiulafoglu. Haide *psihi mu* . . . haide (in parte.) *Tin patzirisa hiotiki.* (Am patit'o hioticesce.) (Esu amendoi prin fundu.)

SCEN'A X.

Jorgu (deschidiendu ferestuc'a dulapului.)

Ai vediutu diavolulu de *Zoitia* cum si-o

batutu jocu de barbatu-seu si de mine! . . . si tóte aceste pentru ce? pentru unu sialu! . . . Apoi, pas de nu di, cà interesulu porta fesulu . . . Uf! me innedusiu aici . . . m'am saturatu de ciasornicaría . . . Cum draculu sè iesu? (sgaltia usi'a.) Usi'a-i inchisa cu chei'a pe din afara . . . Ar avé haz sè me lase ca sè me svên-tezu aici, ba mai bucurosu asiu fi sè manancu mere aere, de câtu . . . Par c'a intratu cineva 'n casa . . . la locu Jorgule (inchide ferestuic'a.)

SCEN'A XI.

Damieanu, (intra prin fundu.)

Mei, mei, mei! . . . ce casa pusthia! Nici cà asiu intelní vr'unu sufletu botezatu! . . . In sfirsitu, éta-me-su in Iasi! . . . Nepotulu meu mi-a scrisu, cà s'a pocaitu, berbantulu! . . . Audi dta, sè fuga din târgulu nostru la Iasi, cu cine? . . . cu Rosmarinovició'a! . . . ce blastematu! . . . Da ce draculu! . . . n'a sè via nimene astadi sè-mi spuia, déca comisulu Agamemnonu-i a casa? . . . Ei, Tóderu, Nastasa, Chirila!

Jorgu (deschidiendu ferestuic'a, in parte.) Par' c'am auditu unu glasu de ruda.

Damieanu. Vasile, Gavrilu, Pricoli! . . . Tufa, pusthii . . . ca candu au trecutu turcii.

Jorgu (asemene.) Saraculu de mine! mosiu-meu! . . . de m'a gasí aici, sânt prepaditu . . . Numai de nu mi-ar vini sè stranutu. (Stranuta.)

Damieanu. Dec! cine stranuta 'n dulapn? (Jorgu mai stranuta.) Ce sè fia? . . . Én sè vedemu. (Voiesce sè deschida dulapul.) Ii inchisu cu chei'a . . . Hei! cine-i acolo? (Jorgu face ca cucosii.) Én audi-lu acù . . . mi-canta ca cucosii . . . Spune, mei . . . cine-i acolo? (Jorgu face ca mâtile.) Scfi cà are hazu? . . . Póte cà-i vr'unu ciasornicu cu mojica . . . Toc-mai . . . hahaha! . . . Reposatulu dascalulu Jeni, Dumnedieu sè-lu ierte, avea unulu care cantá ca cuculu. (Jorgu face ca cuculu.) Mei! . . . da aist'a-i cu mai multe mestesiuguri . . . Candu asiu gasí chei'a, ca sè vedu cum dracu-i lucratu in launtru (gasindu chei'a josu.) Éca o cheia; óre nu cumva-i de la ciasornicu? (deschide) Piei drace! . . . Jorgu! . . . in ciasornicu! . . . Ce faci aici, talhariule?

Jorgu. Me . . . me primblu, mosiule.

Damieanu. Asiá mi te-ai pocaitu, blastematule? Te ascundi prin dulapurile ómeniloru; si canti ca cucosii, si miorloesci ca mâtiele, pentru ca sè-ti bati jocu de mine?

Jorgu. Mosiule . . .

Damieanu. Sè me faca sè credu cà-i ciasornicu cu mojica! A! hotiule, me faci de me scolu de a casa, eu omu betranu, si vinu la Iasi pentru tine! si tu in locu sè te arati inaintea mea blandu si supusu, te-apuci sè-mi canti ca cuculu? Las' cà te-oiu invetiá eu . . . Socoti cà te-oiu face clironomulu meu? Pune-ti poft'a 'n cuiu, draga . . . Ii cantá tu multu ca cucosii, si-i miorlaí ca mâtile, pan' ce-i vedé o pará de la mine.

Jorgu. Mosiule, asculta-me si pe mine . . .

Damieanu. Lipsesci dinaintea méa! . . . Audi impusca 'n luna asiá! lu-trimetu in tiér'a nemtiésca, ca sè se faca omu de tréba, si elu invétia acolo a-si urí pamentulu unde s'a nascutu.

Jorgu. Nu-i adeveratu . . . nu-i adeveratu . . . Éu mi-iubescu patri'a mai multu decâtu dvóstre, pentru cà sefu cum s'o iubescu.

Damieanu. Asiá! vré sè dica, spunu si minciuni? . . . Atât'a mi-a mai remasu, ca sè me faci si minciunosu. Trage-mi incalte si-o bataia, ca sè se mantuie comedi'a . . . Me miru ce me opresce de nu-ti sfarmu capulu.

Jorgu. Mosiule, esti pré aspru cu mine . . . N'am meritatu sè me tratezi astfelu.

Damieanu. Ti-oiu dá unu tartatu acusi de nu li-i puté duce.

SCEN'A XII.

Damieanu, Jorgu, Iticu, doi comissart.

Iticu (la comissari.) Veniti cu mine sè-lu ridicati!

Jorgu (in parte.) Éca si Iticu! ca candu draculu l'a adusu.

Damieanu. Pe cine cauti, giupane?

Iticu. Pe chicanasiu Rosmarinovici.

Damieanu. Care Rosmarinovici? . . . Elu o muritu de multu.

Iticu (zarindu pe Jorgu.) Ba nu; éta-lu dupa dta.

Damieanu. Cine? Jorgu?

Iticu. Dumnelui.

Damieanu (lui Jorgu.) Vré sè dica, ti-ai schimbatu si numele? . . . ti-o fostu rusine de numele tatani-teu?

Jorgu. Nu crede, mosiule . . .

Iticu. Ba crede, chicone . . . dicu dieu. Dumnelui chiconu Rosmarinovici mi-i datoru cu 200 de galbini, si nu vré se-mi plitésca.

Damieanu. Inca si datoru cu 200 de galbini! Da bine, cà-i bunu de datu la oca.

Iticu. Si dache nu mi-a pletí acù indata . . . am adusu porochi de la departamentu ca sè-lu ridicu cu comisari.

Damieanu. Dar, dar, sè-lu inchideti! bine-ti face.

Iticu. Plitesci, chiconu Rosmarinovici, ori nu?

Jorgu. Mosiule... pentru numele lui Dumnedieu, scapa-me de-o necinste ca ast'a... nu me lasá sè me ridice... Gandesce cà-ti sînt nepotu!

Damieanu. Tu, nepotu mie? Sè ferésca Dumnedieu! Eu me numescu Damieanu, ér nu Rosmarinovici... Du-te de-ti gasesse mosi aiurea.

Jorgu. Mosiule, me aduci in desnadaiduire.

Damieanu. Ba la agía, draga... Du-te la inchisóre, fetulu meu; acolo-i fi multu mai in huzuru (pace) decâtu in dulapulu ista, si-i puté cantá cuculu càtu ti-a placé.

Iticu. Nu plitesti?... Giupane comissari, umflati-lu. (Comissarii punu man'a pe Jorgu.)

Jorgu. Piei, têtane, cà te rupu bucàti.

Iticu (fugindu de o parte.) Ghewalt!... nu lesati!

Jorgu (catra comissari.) Nu ve apropieti, guleratiloru, cà ve sdrobescu sabfile de capu. (Comissarii voiescu sè-lu duca; Jorgu se sbuciuma.)

Damieanu. Nu te dá *monsiiu* baronu... Nu te dá... odata... sè te vedu... virtosu.

Jorgu. Sè dai séma, mosiule, de nenorocirile ce s'oru intemplá.

Damieanu. Auditi, domnisoriloru, vi-lu dau in séma...

SCEN'A XII.

Cei de nainte, Gahitia, Zoitia, Kukulafoglu.

Toti. Ce vuetu? ce este?

Damieanu. *Monsiiu* baronu Rosmarinovici se duce la agía... hahaha!

Toti. La agía!

Gahitia. La agía!... Ah! (lesîna.)

Damieanu. Vre sè cerce déca temnitiele din Iasi sînt ca cele din Sadagura. (Comissarii duc pe Jorgu.)

Kukulafoglu. *Arhon* pitaris!

Damieanu. *Arhon* comis! (Se imbratisiéza amendoi.)

Zoitia (in parte.) Sermanulu Jorgu! (Cortin'a cade.)

Finea actului alu doile.

(Va urmá.)

V. Alesandri.

O anima.

— Novela de Teresia Ramlau. —

(Urmare.)

Pretutindenea me alungau. Pucin'a mea avere disparù, si in curendu rataciam sdren-tiósá si misera. Cu tóte aceste respingeam cu dispretiu epistolele contelui, precum si propunerile ce mi le facea prin agentii sei. Ajunsesem asiá de lipsita, încàtu trebuia sè-mi cersiescu pana, dar nici asiá nu mi se dumerì ur'a.

N'aveam nici pane, nici scutu, candu ajunsai a dóu'a óra pe locurile nascerei. Fara sè sciu, mi-am indreptatu pasii catra o bisericá, spre a me restaurá pucinu. Absorbita in mine zaceam pe pamentu, si buzele-mi tremurara, pana ce recitai o rogatiune.

Atunci unu tipetu ascutitu intrerupse tacerea pia. Eu l'am auditu, dar nu l'am bagatu in séma, si nici nu mi-am redicatu capulu, càci eram tèmputa in indiferenta facia cu tóte acele ce se petreceau in giuru-mi; càci cine me compatimiá pe mine? Asiá cugetam eu plina de egoismu, si me rogai mai departe. Atuncea am simtitu, cà cineva mi-atinse umerulu, si-mi redicai ochii. Erá servitoriulu bisericeii care stá indereptulu meu.

— Ce vrei cu mine? — lu-intrebai cu disgustu, — de aici nu me póte alungá nime, càci aicea este cas'a lui Ddieu.

— Drag'a mea, — disse omulu acel'a, — neintielegandu ce diceam — in ambitu este o dama, care te ascépta, si care m'a insarcinatu, a te conduce la ea.

— O dama me ascépta? — intrebai nevoindu sè-i credu, — ce sè aiba cu mine?

— Eu nu sciu, vina dupa mine, — disse elu, tragèndu-me dupa sine, — dam'a acea suferé, si stà de multu timpu afara.

Mehanicesce m'am dusu dupa dinsulu; elu deschise o usia mica, si me lasà sè intru.

Priví in giuru si vediui o dama siedindu pe unu scaunu.

Ea se redicà emotiunata, vediendu-me, si se repedi inainte-mi:

— Eleno! — strigà ea tindiendu-mi braciule.

Eu m'am retrasu.

— Matusia! Tu? — pronunciai incetu, si recunoscu indata pe causatóri'a intregi mele miserie.

— Copila! cauta cum ti-se deschidu braciule mele slabite; cum se róga de iertare bu-

zele mele tremurande! — dise ea privind-me spaimantata.

Cadiui la peptu-i si plangeam ca o copila. Revederea acea doiósa mi-rapí vorbele. Numai dupa ce ne suiramu in trasura, cu ajutoriulu sierbitoriului de la biserica, si dupa ce recunoscu de pe strada, cà unde mergeam, mi-am revenitu ér in ori. Matusi'a mea totu me mai tienea in bracie-si, si topindu-se de durere, me priviá in ochi.

— Matusia! dar pe cine jelesci? — o intrebai, nesciindu ce sè vorbescu, cautandu la vestmintele ei de doliu.

— Eri am ingropatu celu din urma fíiu alu meu, — respunse ea suspinandu greu.

— Celu din urma? — intrebai, — càci ai avutu dór siese!

— Toti s'au dusu! — suspinà ea redicandu-se, multiumita inse ceriului, cà ér te-am aflatu pe tine, si sum resplatita. O! sè fíi sciutu càtu am lamentatu pentru tine, ti-simtiám lips'a numai dupa ce te departasesi, si dupa ce mórtea mi-rapí toti fíii, ca pedépsa pentru tine.

Cu nespusa durere me alipí de muierea acea betrana, care acuma in suferinti'a-mi dá acea, ce mai inainte mi-denegase atátu de tare: amorulu ei. Oprindu-se trasur'a, sierbitoriulu deschise; membrele mele erau ca amortíte, nu potui scoborí. Me dusera in casa, si matusi'a mea se ingrigiá de mine cu diliginti'a si durerea unei mame. Ddieu i mai dede cercarea cea din urma, a me priveghíá dóue luni intre mórte si viétia.

Eu nu me bolnavisem candu rateciam fara scutu, torturata de frigu si fóme, càci sufletulu meu se intarise ca ghiaci'a, care inca prin recéla se sustiene si numai la caldura se topesce. Mi-am perdutu simtiulu, suferindu nevinovata, neconsiderata de nime.

Dar anim'a mea simti pré multu, candu am aflatu unu asilu, o fíintia, careia i pareá reu de ceea ce-mi causase. Si acestu simtiementu me linisei.

Candu am parasitu pentru antái'a óra patulu, m'am radiematu de ingrigitórea mea, care erá betrana si neputinciósa.

Mai multe septemani trecura, si crudele mele suferintia totu le mai ascundeam ca unu secretu in anim'a mea, candu matusi'a mea intr'o di mi-dede o epistola sigilata cu negru.

Me infiorai, recunoscandu in adresa man'a aceluia, care se facuse demonulu meu. Cu disgustu voiam sè nimicescu acésta epistola, fara a o cetí; matusi'a mea inse me retienù.

— Ce feliu? — disei palindu-me, — si aici a ajunsu elu sè-mi maculeze inocinti'a? Asiá dar ér trebue sè me ducu? O! tu omu nefericitu, fia-ti Ddieu judecatoriu pentru cele ce trebue sè suferu de la tine!

— Nu te mai teme de elu, copil'a mea, càci elu se afla deja inaintea lui Ddieu! — dise matusi'a mea emotiunata.

— A muritu? — strigai eu cu bucuría, ce nu o puteam ascunde, care tienù inse numai unu momentu, càci dupa acea intrebai cu linisce: — A muritu? Si eu am scapatu? Dar cum a muritu?

— Cu iertarea ta, — respunse matusi'a mea, observandu-me cu atentiune. — Eu am suplinitu la patulu lui mortalu loculu teu, si l'am iertatu, contandu la anim'a ta cea blanda si fara mania.

— Tu ai iertatu fara sè scíi, càtu de misera m'a facutu, cum am ajunsu prin elu cersitórea pe care o aflasi in biserica, si tu i-ai pututu iertá? Dar ce e mai multu, tu ai iertatu pe ucigasiulu amicei mele Natalia? — intrebai cu manía si cu focu.

— In numele Nataliei m'a rugatu si m'a asecuratu, cà in numele acesteia, lu-vei iertá.

A fostu presupusu dreptu, pentru cà numele acest'a me invinse. Eu scieam, cà sufletulu celu angerescu alu Nataliei l'ar fi iertatu, chiar si candu in viétia s'ar fi despartitu pentru totu-de-una de dinsulu; si eu inca l'am iertatu, am iertatu pe omulu, care a fostu destinatu sè duca o viétia gresita, care nici odata nu se potea indestulí cu alu seu, ci totu-de-una se luptá pentru bunulu strainu.

Cu o profunda emotiune am cetitu cele din urma cuvinte ale lui, adresate mie, si compatimirea a fostu simtiementulu, care cu mórtea lui, mi-cuprinse anim'a.

Am intielesu si acea ce capetu tristu a avutu elu. De langa patulu meu a fostu chiamata matusi'a la otelulu unde se aflá elu, cu câte-va óre inainte de a-si dá sufletulu, si audí din gur'a lui o marturisire trista a gresielor sale.

Persecutandu-me, elu devení unu vagabundu, la tóte mesele de jocu lu-intelniei.

La o astfelu de ocaziune se intemplà, cà se certà cu unulu din cei mai buni amici ai sei, lu-ofensà.

Fu provocatu la duelu, si capetá intr'acést'a o rana de mórte.

(Va urmá.)

~~~~~

S A L O N U.

La inceputul sezonului de băi.

— Bolnavele sanetóse. —

„Doctore! Ce felu de bóla trebuie sè am, ca sè pot merge la Ostende?“

Acésta întrebare a unei dame, iubitoria de băi, îndreptata catra mediculu seu, ce e dreptu, nu mai este nóua; ea inse caracteriséza mai bine decâtu o disertatiune lunga întregulu sistemu alu caletoriiloru la băi.

Inceputulu lunei lui junie forméza hotarulul despartitoriu între primavéra si véra. In acestu timpu toti aceia, cari sunt bolnavi séu suferé de — ceea ce este si mai réu — hipocondria, si-punu întrebarea, (déca au parala 'n pusunariu,) cà unde sè mérga:

— La Teplitiu séu Mehahia? La Ostende séu Valcele? La Sliaciu séu Borsecu? La Kissingeu séu Ems?

Si mai totu-deuna invingu bǎile straine. Cà-ci cu tóte cà avemu si noi in tíera multe, bune si frumóse, totusi ni mai place ce este esternu, si luám lumea 'n capu, si mergemu „sè voiaǎm in Evropa.“

Autoritátele medicale de sciintia innalta inca si acuma se disputa a supra temei, déca bǎile in generalu au vr'o influintia a supra corpului omenescu. Multi medici invetiati intarescu, cà ap'a ca atare e numai pentru a se spelá.

Renumitulu Oppolzer din Viena a fostu convinsu despre acést'a. Elu a disu odata unui prietenu urmatóriele cuvinte:

— Fratióre! Déca vrei sè-ti faci o pracsá buna la dame, studiéza-le la inceputulu sezonului de băi. Numai in casulu celu mai raru sè tramiti o dama la bai'a pe care **da** o cugeti buna pentru ea; fii istetiu, afa prin apucaturi diplomatice, unde voiesce **ea** sè mérga; recomanda-i **acést'a**, si combate ori care alt'a, mai alesu fatia de barbatulu ei.

Eu nu sum medicu, nici n'am pracsá la dame. Atát'a inse totusi am invetiatu in viétia, cà intipuirea face pe multi — sanetosi si bolnavi.

E interesantu a vedé, cà pentru câte-tóte póte sè fia barbatulu falosu, — si cu câte-tóte scie femeia sè cocheteze.

In un'a femeia totusi intrece pe barbatu; ea cochetéza nu numai cu frumósele sale piciorutie, cu perulu seu undulatoriu in bucle tufóse, ci si cu — bólele pe cari ea nu le are si nici odata nu le-a avutu.

Starea materiala a barbatului stá in raportu controversu cu sanetatea scumpei sale socii.

Cu câtu e mai tare creditulu lui, cu atátu mai slabe sunt nervele ei: întreprinderea lui cu câtu stá pe basa mai solida. cu atátu organismulu dinsei este mai atacatu; cu câtu e dinsulu mai avutu de bani, cu atátu mai saraca de sange este ea.

Aparinti'a esterióra ni presinta nesce ochi plini de focu, unu frumosu coloritu alu fetiei, rotundímea pitoréscá a membreroru: dar din laintru, ah! acolo zace ascunsa ból'a cumplita. Serman'a, ea o simte in palpitarea animei, in sióptele visuriloru, in supinu la urechi, in acea nervositate, care o face sè tresara asiá adese ori.

Oh! dins'a e fórte bolnava. Trebuie sè mérga la vr'o scaldá!

Numai acolo póte sè-si gasésca léculu potrivitu. Numai acolo. Aiurea nicairi.

Acésta cura e o mare jertfa pentru ea, ins'a dins'a e deobligata a o face in interesulu barbatului si a copiiloru, cà-ci aceia au trebuintia de sanetatea ei, si ea pentru ei bucurosu face ori ce ostenéla câtu de mare.

Ferice de acele, cari potu sè mérga la o baia, fara ca sè trebuésca. — Ferice de acele, cari dupa o conversatiune cu mediculu báii, i stringu man'a, si lasa intr'ins'a tocmai atátia galbeni, câtii cruceri platesce biét'a si serman'a mama din orasiu pentru medicin'a ficei sale bolnave. Ferice de acele, cari si-potu scaldá membrele ferbinti in valurile recoróse ale oceanului. Ferice de acele, cari pe timpulu caniculei sè preambala umbr'a orangeloru de la Nizza si in parculu din Baden-Baden!

Inse, onorabile dame, pentru ce ve intipuiti bóle cari nu esistu?

Pentru ce nu diceti: Sum satula de orasiu si de pravulu lui, mi s'a facutu uritu de singuretate si de grigile economiei; vréu sè traiescu câte-va septemani in veduvia, sè-mi facu nitica distractiune, sè me hodinescu de lucru, si sè escelezn cu toaletete mele.

Si déca veti dice aceste, eu voiu fi celu d'antáiu, carele ve voiu pofíti:

— Petrecere buna, frumósele mele dame!

Figaro.

O hotia abila.

Unu domnu cu aerulu fórte distinsu si urmatu de unu servitoru incarcatu cu mai multe pachete, intrá mai dílele trecute in una din cele d'antáiu magazine de bijuteria din Berlin, unde cumperá si platí unu serviciu de argintu.

In momentulu de a parasí magazinulu, elu vedíu unu frumosu orologiu de auru, cu capacele smaltíuite, si placéndu-i fórte multu, se decise sè-lu cumperé, mai cu séma cà erá numai 80 talere 300 franci.

Inspectándu-si inse pung'a, o gasi secata din causa a celoru l'alte cumperári facute, dupa, cum dícea elu; dar fiindu cà nu locuí departe de aci, servitorulu putea sè-i aduca banii intr'unu quartu de óra.

Domnulu cu aerulu distinsu cerú dara unu condeiu si cernéla pentru a scrie femeii sale de ai trimite sum'a in cestiune, dar fiindu cà avea man'a drépta legata, elu rugá pe bijutieru sè-i scrie pe o bucatia de chárтия acea ce urméza:

„Scump'a mea,

„Trimite-mi prin aducetoru acestui biletu 80 taleri de care am trebuintia.

Alu teu.

Wilhelm“

— Dar bine, Domnule, se încercá se dica bijutierulu, femeia Dumitale se va indoi sè dea banii servitorului, déca biletulu nu este scrisu de man'a Dv.!

— O! Acésta nu face nimicu. Femeia mea scie cà nu potu serie singuru si nu va face nici o dificultate.

Domnulu nu se insielase nici de cum, càci servi-

torulu se întorse îndată cu sum'a ceruta, pe care o dete bijutierului pentru orologiu, si amendoi nu întârziara de a parasi magazinulu.

Ser'a bijutierulu mergendu acasa ca de ordinaru, si siediendu la mеса, femeia sa lu-intrebă pentru ce a cerutu cei 80 taleri?

— Eu, 80 taleri! — esclamă bijutierulu surprinsu.

— Negresitu, nu mi-ai transmisu adi unu servitoru cu aceste rînduri scrise de man'a ta?

Bijutierulu incepu sè intieléga. Orologiulu lu-platise elu catra dinsulu cu banii lui. Hotii luasera cunos-cintie esacte a supra numelui, pronumelui si locuintiei bijutierului, si jucasera bine rolulu lor!

Bijutierulu a juratu, inse pré tardiu, că nu va mai servi nici odata de secretaru.

B o m b ó n e.

Dumas fiulu intr'unu romanu alu seu, vorbindu despre Clusiu, i descrie si situatiunea topografica, si a nume prin aceste cuvinte:

— Clusiulu e unu orasiu între Pesta si marea-négra.

Unu domnisoru se presintă intr'o familia sè céra man'a fetei celei mai mare. Parintii se invoira cu placere. Remasese numai ca si fét'a sè consimtia.

Ea fu intrebata déca voiesce sè primésca man'a tinerului.

— Ce este dinsulu? ce meseria are? — întreba fét'a.

— Zarafu, schimbatoru, — i se raspunde.

— Atunci nu-lu iau.

— Pentru ce?

— Pentru că nu voiu sè fiu schimbata.

*

Terminămu adi cu urmatóri'a spirituala diversa, pe care o datorimú fóiiei parisiane „Paris-Journal“, si care va face sè ridia pe mai multe generatiuni:

Intr'unu atelieru de modiste, domnisiórele Paulina, Luisa si Clara coseau in jurulu unei lampe, pe candu alta domnisióra citea in gura mare unu romanu.

De odata cititórea ajunsé la acésta frasa:

„Virtutea unei tinere fete **ține intr'unu firu.**“

— Aiti! — strigă domnisiór'a Luisa, — alu meu s'a ruptu!

CE E NOU?

→ **Miscari electorale.** Incetulu cu incetulu si in cercurile romanesci se aréta semne de viétia. In districtulu Cetătii-de-pétra, in cerculu Siomcutei s'a candidatu dlu advocatu Alesandru Popu cu programu guvernamentalu, si dlu Andreiu Medanu cu programu nationalu opositionalu; in cerculu Niresiului micu s'a ivitu éراسi fostulu deputatu Bartal, carele nu scimú cum va fi vorbitu cu poporul, căci in cerculu acel'a nu sunt unguri de felu, — aflămu, că Papp Zsiga voiesce sè-si puna candidatur'a in contra lui Bartal. Dlu Traianu Doda a primitu éras-si candidatur'a la Caransebesiu, de

asta-data inse va avé si unu contra-candidatu némtiu. Dlu Vincentiu Bogdanu se va candidá in cerculu Stlui Nicolae, in Banatu, cu programu Senyeistu. Dlu Demetriu Bonciu si-a luatú remasu bunu de la alegatori sei prin o serisóre publica. La Biserica-Alba guvernulu a candidatu pe dlu Georgiu Stupa, apotecariu in Budapesta.

Don Alfonso si soci'a sa Donna Blanca, voindu sè arete, că dispretiúiescu demonstratiunile facute in contra lorú la Gratiu, au decisu sè remana si mai departe in acelu orasiu. Nobil'a parecchia a si facutu pasi, ca sè póta cumperá pe vecia vill'a in care se afla acuma.

Eximperatés'a Eugenia si fiulu ei voru petrece pana 'n mijloculu lui julie in Chislehurst, apoi voru merge in Elvetia in castelulu Arenenberg. Principele traiesce o viétia retrasa si studiéza seriosu. „Lucrarea e o mangaiare“, dise elu odata. Ér unuia, care l'a facutu atentu, că ce locu tristu e Chislehurst, i raspunde: „Ai dreptu! Inse aice am gasitu cu oleulu, cu care gladiatori se ungeau inainte de lupta.“

Daru imperatescu. Imperatulú Vilelmú a daruitú expresidentului republicei francése, dlui Thiers, unu opu fórte pretiosu, si a nume unu esemplariu din cartea tiparita numai pentru imperatulú si intitulata: „Oeuvres de Frédéric le Grand.“ Opulu cupinde 30 de tomuri legate fórte elegantu.

Salvi nici decátu nu voiesce sè lase ca lumea sè rida de dinsulu. De si elu n'a fostu in stare a calari in 15 zile din Buda la Paris, — totusi acuma anuncia, că — de cumva se va invoi stapanulu calului — elu va întreprinde a calarire din Paris pana la Buda, totu in 15 zile.

Principele de Ossuna, celu mai bogatu si mai falosu nobilu spaniolu, a fondatu in Madridu unu palatu pentru acei servitori ai lui, cari au incaruntitu in serviciulu dinsului. Acestu graud alu Spaniei putea sè ieie de muiere pe Eugenia de Montijo, care mai tardiu deveni imperatés'a Eugenia, inse elu a respinsu propunerea de casatoria ce i s'a facutu.

Unu nou felu de duelu americanu. In Russia de miédia-nópte doi tineri de clas'a innalta se certara pentru o actritia. Resultatulu cetei lorú fu o provocare la duelu. Fiindu că inse amendoi erau tineri, iubitori de viétia, cari au datú probe de curagiulu lorú, decisera, ca resultatulu duelului lorú sè nu fia mórtea, ci celu-ce va trage bil'a négra sè renuncia la starea sa sociala, la averea sa, si lipsitu chiar si de celu din urma cruceriu — sè mérga in tíera straina, spre a-si eluptá acolo positiunea materiala si sociala. Asiá se si intemplá. Celu ce trase bil'a négra, in diu'a urmatória darui tóta averea sa pentru scopuri filantropice, si elu plecă fara nici unu cruceriu, spre a-si cástigá unde-va parale, sè se póta duce in America.

In contra usurariloru. In o congregatiune a comitatului Gómör s'a alesu nu de multu o comissiune, care sè deie parere despre cauzele, cari au produsu saracirea poporului. In siedinti'a tienuta la 24 l. tr. comissiunea a raportatu, că in prim'a linia usurarii sunt caus'a saracirii. In urmarea acesteia s'a decisu, ca sè se scria in o lista toti usurarii cunoscuti si cassele de pastrare sè fia invitate a nu li dá bani imprumutu.

→ **Dlu Nicolau Calimachi Catargi**, fosfu ministru de esterne in Romanía, fu numitu agentu alu Romaniei la Paris, căci agentulu de pan'acuma — dlu Stratu — si-a datú dimissiunea.

* **Metropolitulu-primat Nifonu** alu României, după cum scrie unu diuariu francesu din București, a lasatu o suma de 2.000.000 franci, pentru fondarea unui seminaru. — Banii sunt depusi in banc'a de Odessa.

Inimicii casatoriei Mai multi oficiali tineri din Budapesta in duminec'a trecuta si-au datu cuventulu de onóre, cà nici unulu nu se va însorá; de cumva inse óre-care dintre ei, prin relatiunile sale familiare ar fi silitu sè calce acestu cuventu, va trebui sè plátésca o pedépsa de o mia de florini, ér colegii lui voru purtá doliu pentru elu.

Sunt bune si maimutiile la ceva. Se scrie de la Pan, cà unu tineru musicantu cu talentu, care se retrasese la Bosdareș spre a traí in modulu celu mai economicu posibilu, redusu in fine la cea mai profunda miseria, ne mai avendu cu ce sè nutrésca nici macaru o maimutiia la care tinea fórte multu, hotari sè pue unu capetu dileloru sale. In urm'a acestei hotariri, in nóptea de 4 spre 5 maiu, elu se spendiurá in odaia sa cu unu pachetu de corde de vióra. Fu scapatu de la mórte printr'o intemplané ne mai audita. Maimuti'a care vediușe pe stapanulu ei cantandu, supuinđu-se instinctului ei initiativu, puse man'a pe arcusiu si incepú sè traga pe córdele intinșe de greutatea corpului. Sunetulu ce ea produse cu o staruintia in pismata desceptá pe vecini cari, neobiceiuiti cu o asemenea musica si la o asemenea óra, alergara indata. Deslegara pe nenoroceitu, chiamara unu doctoru, si astadi tinerulu musicantu, caruia actulu seu de desperare i-a atrasu simpatii calduroșe, a renunçiatu pentru totu-de-una la tristele sale proiecte.

Contele Andrassy, ministrulu afaceriloru esterne, fu numitu de catra regele Don Alfonso Grand de Spania.

Pentru onóre. Leonardu L. traia in scól'a militaria din Viena fórte reu cu colegulu seu contele M. L. Terminandu cursulu, ei se despartira, dar peste vr'o trei ani convenira érași in acél'a-si regimentu la Sio-pronu, contele ca locoteninte, celalaltu ca aspirantu. — Dusman'ia vechia se renoi, si aceea intr'o di erupse in asiá mesura, încátu contele lovi peste fatia pe contrariulu seu. Acest'a cerú satisfaciune prin duelu. Contele inse nu primi provocarea de la unu subalternu alu seu. Leonardu L. cerú sè fia transpusu la altu regimentu, inse cererea lui nu se 'mplini. Atunce elu provocá si a dóu'a óra la duelu pe contele, inse acél'a refusá si atunce. Vediendu elu acést'a, se inveniná. Erá uniculu fiu alu parintiloru sei cari traiescu in Lemberg.

Unu mortu parutu. Din comun'a Nagy Mihály se scrie urmatóri'a intemplané tragicomica: Dilele trecute unu tineru beú atât'a rachia, încátu adormi si dormi dusu si multu timpu. Ajutorulu medicalu nu folosi nimica. Elu nu se putú desceptá. In urma se constatá, cà dinsulu e mortu. Tóte pregatirile de ingropatiune s'au facutu. Elu fu asediatu in cosciugu. Publiculu se si aduná, si nu mai lipsea decâtu preotulu. Mam'a gelnica se apropiá de cosciugu, spre a-si sarutá pentru ultim'a-óra fiulu. Si éta in acelu momentu mortulu se redicá din cosciugu, si vediendu starea in care se afla, sari iute afara, si declará, cà dinsulu nici odata n'a dormitu asiá bine ca si acuma, si cà nici decâtu nu voiesce sè móra. Se póte intipui bucuri'a parintiloru. „Pomén'a“ se prefacú in petrecere vesela.

Doi copii arsi. Din Tisza-Lucz se scrie, cà in duminec'a trecuta unu plugaru de acolo merse dimpre-

una cu soci'a sa sè petréca timpulu la unu prietenu. Plecandu de a casa, ei inchisera copiii in o odaia, aprinđu inu intr'ius'a o lampa de petrolu. Din nebagare de séma, unulu dintre copii restorná lamp'a si la momentu se aprinșe hain'a amendurora. Si fiindu cà nimene nu veni intru ajutoriu, ér us'a erá incuiata, bietii copii arșera de totu. Pe candu sosira parintii a casa, ei erau morti.

Nenoroceire. O societate si-petrecea fórte bine dilele trecute in muntii Budii. Unu tineru avea la sine si unu-pistolu, cu care societatea facú mai multe impuscature la tinta. De catra séra tinerii invitara si pe domnisióre sè impuse si ele. In urmarea acesteia, o domnisióra luá pistolulu si-lu descarcá. Dar in momentulu acél'a ea scóșe unu tipetu. Pistolulu erá pré umplutu, si i rani man'a. Ea zace.

In insul'a Margareta in primavér'a acést'a s'a adusu vr'o 1000 de róșe, cari decoréza de minune acestu locu frumosu. Publiculu — fireșce — nu-i este permis a rupe din ele, si totusi celu ce cutéza si este prinsu cu corpus delicti — plátésce dreptu pedépsa 2 fl. Ca inse nici rosele sè nu infloréșca insedaru, si ca si publiculu sè-si póta procurá câte una, directiunea insulei vinde intr'unu magasinu cu 10 cr. câte una. Fia-care cumperatoriu apoi capeta si o carte de legitimiatiune, pe care o aréta pazitoriloru, déca o ceru. In duminec'a trecuta unu tineru galantu cumperá unei dame unu buchetu. Dam'a lu-primi cu placere. Mai tardiu tinerulu se desparti de ea, fiindu silitu a merge a casa. Nu peste multu unu pazitoriu observá la dama buchetulu, deci cerú cartea de legitimiatiune. Ea inse nu avea, càci uitá a o cere de la cavalerulu ei. Astfelu apoi trebui sè plátésca pedéps'a de 2 fl.

Monumentulu lui Byron. In Anglia s'a formatu unu comitetu pentru a ridicá lui Byron unu monumentu demnu de dinsulu si totu de odata demnu si de tiér'a pe care dinsulu a ilustrat'o. Pana acum, ilustrulu poetu, nemuritorulu autoru alu lui Don Juan si Childe Haroldu, n'a avutu de la compatriotii sei de câtu o statua, facuta de sculptorulu Thorwalden, pusa in bibliotec'a colegiului Trinitatii, la Cambridge. Comitétulu in cestiune are de presiedinte chiar pe ministrulu Disraeli.

O aventura periculosa. Unu industriasiu din Aradu mergea intr'unu caru din gar'a de la Timisiór'a in orasiu. Pe cale inse carulu se restorná in canalulu Bega. Industriasiulu avea unu cuferu, si in pusunariu unu portfoiu cu 147 fl. Ambele disparura. Lasá cuferulu si portfoiulu in scirea Domnului si scapá, cum putú, la tiermure, strigandu acolo ajutoriu. Nu peste multu se infatisiá vice-capitanulu cu doi haiduci. Dar fiindu cà erá séra, si prin urmare intunericu, nu se putea vedé nimica. Vice-capitanulu spuse unui panduru sè-i aduca „facia.“ Pandurulu romanu in locu de „facia“ a intielesu „féta“, si plecá numai decâtu a gasi unde-va una. Inse nici una nu voi sè mérga pentru ochii lui frumosi la malulu canalului Bega. Vice-capitanulu apoi, si fara facia, scóșe cu ajutoriulu ómeniloru carulu la tiermure. Inse cuferulu si portfoiulu nu se mai gasira.

Esundare. Riulu Parisiu, care curge prin Oradea-mare, la 2 l. c. a esundatu érași si au facutu infri-cosiate stricatiuni.

Biserica si scóla.

* **Ce invetiatura sè se dee „feteloru.“** Din capulu locului este o negalantería a numi pe fiicele nóstre

„fete“ si nu domnisióre“, barbatulu inse, carele a avutu cutediare de a se folosi de numirea acést'a invechita nu e multiamitu nici decum nici cu erési'a acest'a. Elu recomanda, într'o fóia nemtiésca urmatóriele asta-di de totu curiósele norme (se intielege pentru „fete“): Dati-le prin scóle cultura regulata. Invetiati-le a gati bucate nutritórie. Invetiati-le sè spele, calce cu ferulu, a caputá ciorapi, a cóse nasturi, a-si cóse vestmintele proprie si a-si face o camasia cum se cade. Invetiati-le sè scie cóce pane buna si medilocirea unei culine bune sè faca de prisosu apotec'a. — Spuneti-le cà unu florinu face o suta de cruceri si cà numai acel'a pastréza, care dà din mana mai puciu de càtu castiga si cà toti càti dau mai multu trebuie sè seracésca. — Invetiati-le, cà o haina de cattu (carton) platita siede mai bine de càtu un'a de metasa facuta pe datoria. Invetiati-le cà faci'a plina si rotunda face mai multu decàtu cincii-dieci frumsetie ofticóse. Invetiati-le sè pórte papuci buni si tari. Invetiati-le a cumperá si a controlá cumperatórea si a vedé, cà atátu trebue sè fia datu, càtu a si datu. Spuneti-le cà sínorele cele multe cu cari si-stringu corpulu vatema imagiuea asemenarei lui Ddieu. Dati-le prin invetiatura minte sanetósa, in credere in sine, ajutorire propria si laboriositate. Invetiati-le sè scie, cà unu meseriasiu cinstitu cu maneele refrante si cu siurtia dinainte, si déca nu ar avé avere pretiu de unu banu macaru, e mai multu vrednicu de càtu o duzina de cei ce, imbracati frumosu si cu maniere elegante, fura si omóra timpulu. Invetiati-le la gradinaria si a avé piacere de frumsetiele naturei. Invetiati-le pe langa aceste, déca aveti bani, musica, pictura si tóte artele; cugetati inse totu-de-una, cà aceste sunt lucruri secundarie. Invetiati-le, cà preamblárele pedestru sunt mai bune decàtu in trasura, si cà florile campului sunt fórte frumóse pentru celu ce le privesce cu atentiune. Invetiati-le a despretiú totu-de-una aparinti'a si candu dicu: asiá ori: nu asiá, sè nu fia disu numai din buze. Invetiati-le cà fericirea in casatoria nu atérna de la portarea esterióra a barbatului, nici de la banii lui, ci numai de la caracterulu lui. Li-ati datu tóte invetiaturele aceste si le-a si priceputu, atunci, candu va fi sositu timpulu, lasati-le fara nici o grigia sè se marite; ele voru nimeri de sine-si calea cea adevérata.

Serbii inca au esitu din incurcatura cu caus'a loru bisericésca. Prin rescriptulu regescu din 14 maiu, relativu la organizatiunea congressului bisericescu gr. or. sèrbescu, se deslegá in sfirsitu cèrt'a ce duréza aprópe de dóue decénie.

Societati si institute.

Asociatiunea transilvana. Dupa incheierea anului trecut primiramu urmatóri'a: Conchiamare. Comitétulu Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu — luandu in vedere unele impregiurári de o influintia considerabila si inevitabila a supra celoru mai de aprópe afaceri ale Asociatiunii, ivite pe neacceptate in decursulu anului acestuia — a decisu in siedinti'a sa extraordinaria din 26 ale lunei curente, a invitá pe subscrisulu presidiu, ca pe bas'a si dupa dispositiunea §-lui 21 din statutele Asociatiunii, aprobate prin Préinált'a decisiune maiestatica din 6 septemvre 1861 si emanate prin emisulu escelsului Gubernu r. transilvanu din 26 septemvre 1861 nr. 7693, sè conchiame o adunare generala extraordinaria a membriloru Asociatiunii. Corespundiendu

deci subscrisulu presidiu amintitu invitatiuni, conchiam prin acésta pe bas'a si in puterea §-lui susu-citatu adunarea generala extraordinaria a Asociatiunii nóstre pe 6/18 juliu in cetatea Alba-Iulia (Belgradu) si róga pe toti onorabili membrii ai Asociatiunii a concure si a participá la acésta adunare. De la presidiulu Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu. Sibiiu in 28 maiu 1875. Iacobu Bologna v.-presedinte. Ioanu V. Rusu secret II.

„**Albina**“ institutu de creditu si de economii in Sibiiu. Cuponulu de la 1 juliu 1875 alu actiuniloru institutului nostru se va rescumperá de la numit'a di in colo la cass'a institutului nostru in Sibiiu cu fl. 8. — Cuponii sunt a se predá pe langa asemnatiune in ordine numerica. Sibiiu, 29 maiu 1875. Consiliulu de administratiune.

↳ **Societatea de lectura** a junimei stud. rom. de la gimn. din Clusiu in 1/13 juniu, a. c. la 7 óre sér'a, va tiné siedintia publica in localitatea parochiala gr. c. stabilindu program'a urmatória: 1) „Cuventu de deschidere“ rostitu de v.-pres. soc. V. Filipu; 2) „Sè scii cà io-su Romanu“, poesía de V. Russu, declamata de I. Haragosiu; 3) „Descepta-te romane“, de A. Muresianu, intonata de corulu vocalu. 4) „Meditatiune“ la 15 maiu 1848, poesía declamata de autorulu B. Tosia; 5) „Insemnateea literaturei in viéti'a unei natiuni“, disertatiune de T. Mihali; 6) „O deminétia pe Surulu“, poesía de A. Muresianu, declamata de C. Pocolu; 7) „Canteclu strainetatei“, poesía cantata de corulu vocalu; 8) „Lacrimiórele“ legenda de P. Dulfu; 9) „Mórtea lui Giorgiu Sincai“ poesía de J. Popfiu, declamata de A. Orianu; 10) „Rosalielie in satulu Cremenea“ vodevilu nationalu intr'unu actu de V. Alesandri. 11) „Cuventu de inchidere“, rostitu de E. Mertiaru.

Literatura.

* **La W. Krafft**, tipografu in Sibiiu, voru aparé inca in decursulu lunei lui juniu a. c. urmatóriele dóue opuri: a) „Sistemulu metricu.“ Manualu pentru invetiatori de Basiliu Petri, directoru supremu alu scóloru granitieresci. In acestu manualu se tractéza si metodulu computului in scól'a poporala in urm'a introducerii sistemului metricu; b) „Sistemulu metricu.“ Manualu pentru scolari de acela-si autoru. Pretiulu ambelor se va aduce la cunosciinti'a publica, candu ele voru fi esitu de sub presa.

↳ **Unu diuaru nou** a aparutu septeman'a trecuta la Iasi. Titlulu lui este: „Aperatoriulu Legii.“ Va esi de dóue ori pe septemana. Noulu organu de publicitate va stá in serviciulu partidei liberale.

Sesonulu báiloru.

Sesonulu s'a deschisu in tóte bàile, si — de si ploile din septemanele trecute au fostu nefavorabile, totu-si deja pretotu-indene s'a adunatu unu publicu frumosu.

Din Karlsbad primimu scirea, cà numerulu óspetiloru acolo in anulu acest'a are sè fia de totu mare. Pana la 1 junie 6373 insi au alergatu acolo.

La Teplitiu inca sunt destui. Numerulu óspetiloru la 4 junio s'a urcatu la 2313.

In Franzensbad, acésta renumita baia pentru femei, pana la 4 junie s'au adunatu 1032 de óspeti.

Rogámu pe toti cetitorii acestei foi, cari se afla,

séu voru merge la vr'o baia, sè binevoiesca a ne insciintá despre viét'á sociala de pe acolo.

T e a t r u.

★ **Pentru teatrul din Clusiu.** Maj. Sa regele a aprobatu, ca din fondulu destinatu pentru scopuri artistice alu civilistei, sè se deie 15,000 fl. pentru subventionarea teatrului ungurescu din Clusiu.

★ **Teatrul celu mare in Bucuresci.** Dumineca, 25 maiu, se jucá in beneficiulu escelentei nóstre artiste R. Stavrescu, cu concursulu trupei dlui Pascaly, pies'a „Lucia séu Remuscarea“, drama in 3 acte.

M u s i c a.

Verdi, renumitulu compositoru musicalu, a fostu chiamatu la Viena spre a conduce insu-si esecutarea celu mai nou opu alu seu: „Requiemulu.“ Elu fu invitatu si la teatrulu din Budapesta, inse aice a refusat in-vitarea.

Hinnuri aliate. Compositorulu G. Leopardi in Verona a intrunitu melodi'a hinnului italianu, prusescu si austriacu in o piesa, si astfelu a facutu unu himnu compusu diu trei. Se dice, cà oper'a a reesitu bine. Dinsulu a si tramisu lucrarea sa celoru trei domnitori, si regele Italiei i-a donatu unu acu pretiosu.

Mesurile metrice introducèndu-se la 1 iuniu in modu facultativu, unu musicantu némtiu vré sè publice o: „Decameter - Kilometer - Thermometer - Barometer - Donnerwetter-polca.

Industria si comerciul.

In Oradea-mare se facu pregatirile pentru o cale ferata in orasiu, trasa de cai, (Tramway.)

Marin'a comerciala. Ordinea in care sunt clasate tierile, in privirea marinei loru comerciale, este urmatóri'a: Anglia are 4343 nave cu aburu si 32,461 nave cu pánza, cari potu suportá respectivu greutátile, 1.641,000 si 5.573,000 tonele. Staturile-Unite au 3625 nave cu aburu si 17,049 nave cu pánza, cu greutátile respective de 1.048,205 si 2.146,585 tonele. Francia are 316 nave cu aburu si 4951 nave cu pánza, cu greutátile respective de 240,275 si 906,704 tonele. Germania are 219 nave cu aburu, si 263 nave cu pánza, cu greutátile respective de 165,178 si 1.143,810 tonele. Dupa aceste tieri vinu: Russia, Austria, Suedo-Norvegia, Italia si Spania.

Stingerea incendiiloru. Aburii de apa de care se face unu uzu asiá de mare in tóta lumea, servescu acum si la stingerea incendiiloru. O fabrica de torsu, in Francia, luandu focu, a fostu stinsa cu aburu de apa. Min'a de carbuni numita Wilkes bare Iron and coal company, luase focu, si tóte mijlócele, pentru a o stinge, fura intrebuintiate fara rezultatu. Inginerulu minei, netinèndu sama de criticile si glumele camaraziloru sei, astupá bine tóte esirile, si facú sè se introduca in interiorulu minei, o mare cantitate de aburu. Dupa ce a continuatu acésta operatiune, mai multe luni, deschise min'a, si gasi cà incendiulu erá cu totul stinsu. Nu se scie cu sigurantia, care a fostu efectulu aburiloru in acestu caz; se crede numai cà aburii, incalzindu at-

mosfer'a minei, au facutu ca pressiunea in interiorulu ei sè fia ceva mai mare de câtu afara, si cà prin urmare aerulu exterioru, care alimentéza incendiile si care ori ce alte precautiuni s'ar fi luat, totu ar fi strabatutu in mina, nu a mai pututu strabate acum si prin urmare lipsindu elementulu ce alimentéza arderea, incendiulu a incetatu.

Tribunale.

Condemnare. Unu tiganu, cumperandu unu bi-letu la loteri'a de Saxonia, enumerá catra mai multi lucrurile ce va face déca va castigá numerulu celu mare. O femeia, anume Rosalia, care erá facia intrebá déca câstigèndu acelu numeru i va da si ei 20 galbeni. „Tidau 200“, dise tiganulu. „E bine, respunse ea, — am sè rogu pe Ddiu sè câstigi.“ Intemplarea aduse ca elu sè câstige tocmai numerulu celu mare, dar candu se presintá Rosalia ca sè-si primésca cei 200 galbini promisi, tiganulu se aretá multu mai putinu galantomu de câtu inainte de a câstigá. Femei'a i facú procesu si tribunálu condemnà pe câstigatoru a platí cei 200 galbini promisi.

Suvenirea mortiloru.

Joanu Danu parocu in Zernesci, a repausatu la 24 maiu, in etate de 60 ani.

Remusat †. Din Paris se telegraféza cu datulu de 7 iunie, cà publicistulu si barbatulu de statu François Maria Charles conte de Remusat, a repausatu. Elu a fostu mai de multe ori deputatu si ministru, si membru alu institutulu academicu. A traitu 78 ani.

Eduardu Moerike a muritu la 5 l. e. in Stuttgart. Elu a fostu celu mai mare poetu liricu germanu, dupa mórtea lui Goethe, in spiritulu si intielesulu acestuia, avendu aceea-si plastica si corectitate in forma. Moerike a fostu de 71 ani.

Post'a Redactiunii.

Incepèndu cu nrulu de fatia a publicá in suplementu tomulu alu treile din romanulu „Sclavulu Amorului“, anunciamu, ca acei abonanti ai nostri, cari n'au tomulu I si II, si voiescu a avé completu acestu opu, si-potu cumperá acele tomuri de la noi cu cate 1 fl. adeca ambele tomuri la olalta cu 2 fl.

Clusiu. Dlui P. D. Cele tramise in septeman'a trecuta voru urmá catu mai curendu.

Dómnei M. C. Ve multiamimu, ca ne-ati facutu atenti. Precum vedeti amu si dispusu numai decatu.

Dsiórei F. G Primiti felicitarile nóstre Credemu, ca si de acuma inainte ne veti onorá cu spriginulu spiritualu alu dvóstre.

Dómnei A. U. Multiamita pentru invitatiune. Dorere, chiar acuma nu putem merge. Petrecere buna!

Suplementu: „Sclavulu Amorului“, romanu de Iosifu Vulcanu, tom. III. còv'a I.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1875. Calea tierii nr. 39.